

Op te bergen
in de band van
4 oktober 2000

Statenstuk **790**

Jaarstukken 1999

Advies: ter behandeling in de Statencommissies Milieu, Water en Groen en Ruimte, Infrastructuur en Mobiliteit op 11 september 2000 en Cultuur en Welzijn en Bestuur, Financiën en Economie op 13 september 2000

B-stuk

Behandeld door de heer J. Pater, telefoonnummer (0592) 365586
Portefeuillehouder: de heer H. Weggemans

Inleiding

Hierbij bieden wij u de beleidsrekening 1999, het jaarverslag 1999 en het accountantsrapport aan. De jaarrekening 1999 is voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring van Deloitte & Touche. In een afzonderlijke notitie treft u de reactie aan op het daarnaast afgegeven accountantsrapport 1999.

Door de aanpassing van de structuur van de exploitatie (doelstellingen en prestaties) aan de wettelijke voorschriften, is evenals bij de begroting, een afzonderlijke comptabele jaarrekening overbodig geworden. De beleidsrekening vormt samen met het jaarverslag de verantwoording van gedeputeerde staten aan provinciale staten over het gevoerde beleid en beheer.

In de Voorjaarsnota is het voorlopige resultaat alsmede de bestemming van dit resultaat over 1999 ad *f* 1.878.000,-- (paragraaf 8.2) opgenomen. Het definitief vastgestelde jaarresultaat bedraagt *f* 5.030.000,--. Het afwijkende jaarsaldo is veroorzaakt door een onverwacht hoge dividend van *f* 3,4 miljoen gulden van Essent over 1999. In de conceptjaarcijfers was slechts voor het begrote bedrag van *f* 265.000,-- rekening gehouden met een dividenduitkering. Omdat de definitieve dividendvaststelling ten tijde van het opstellen van de rekening vaak nog moet plaatsvinden, worden de dividenden in dat geval op begrotingsbasis verantwoord. In het daaropvolgende jaar wordt dit bedrag vervolgens verrekend met het definitief ontvangen dividend. Normaliter treden daarbij slechts marginale verschillen op. Omdat de afwijking in dit geval zeer groot is, hebben wij deze bate alsnog verantwoord in de jaarcijfers over 1999. Dit betekent dat het definitieve resultaat 1999 *f* 3.152.000,-- hoger is dan het reeds in de Voorjaarsnota gepresenteerde en bestemde voorlopige resultaat over 1999.

Wij stellen voorlopig voor het nog niet bestemde resultaat ten bedrage van *f* 3.152.000,-- als volgt te bestemmen:

- *f* 0,5 miljoen voor vervanging van de zonwering van het provinciehuis;
- een saldo van *f* 1.000.000,-- toe te voegen aan de algemene reserve;
- voor drie jaar een bedrag van *f* 535.000,-- (totaal) te reserveren voor het Plattelands Ontwikkelingsplan;
- het restant onbestemd resultaat ad *f* 1.117.000,-- aan te wenden als extra afschrijving om daarmee (extra) structurele ruimte te creëren.

In paragraaf 2.3 van de beleidsrekening treft u de onderbouwing aan van de verklaring ten behoeve het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Advies

- Kennisnemen van het accountantsrapport bij de jaarrekening 1999.
- Vaststellen van de beleidsrekening 1999.
- Vaststellen van het jaarverslag 1999.
- Vaststellen van de verklaring aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
- Vaststellen van de bestemming voor het extra resultaat 1999 overeenkomstig ons voorlopige voorstel.

Meetbaar/Beoogd beleidseffect

- Verantwoording gedeputeerde staten over het gevoerde beleid en beheer aan provinciale staten.

Uitvoering

Tijdsplanning

Inzending door gedeputeerde staten van gedrukte (concept)beleidsrekening aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties: 15 september 2000.

Financiën

N.v.t.

Monitoring en evaluatie

N.v.t.

Extern betrokkenen

N.v.t.

Communicatie

N.v.t.

Bijlagen

1. Beleidsrekening 1999. *(niet digitaal beschikbaar)*
2. Jaarverslag 1999. *(niet digitaal beschikbaar)*
3. Accountantsrapport bij de jaarrekening 1999 (alleen voor statenleden; voor de overigen ter inzage in de leeskamer). *(niet digitaal beschikbaar)*
4. Reactie op het accountantsrapport 1999.

Ter inzage in de leeskamer

1. Interne bijlagen bij de rekening 1999.
2. Accountantsrapport over 1999.

Assen, 21 augustus 2000
Kenmerk: 27/6.3/2000007051

Gedeputeerde staten van Drenthe,

A.L. ter Beek, voorzitter

H. Rappa-Velt, griffier

jk/coll.

Reactie van gedeputeerde staten op het accountantsrapport bij de jaarrekening 1999.

Hierbij treft u onze reactie aan op het accountantsrapport van Deloitte & Touche bij de jaarrekening 1999.

Accountantsverklaring

In de beleidsrekening 1999 (paragraaf 8.1) treft u een goedkeurende accountantsverklaring aan van Deloitte & Touche. Door middel van deze verklaring geeft de accountant aan van oordeel te zijn dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de financiële positie op 31 december 1999 en van de baten en lasten over 1999, in overeenstemming met de grondslagen voor de financiële verslaggeving volgens het Besluit comptabiliteitsvoorschriften 1995 en ook overigens voldoet aan de bepalingen inzake de jaarrekening zoals opgenomen in dit besluit.

Naast deze verklaring verstrekt de accountant aanvullende informatie die van belang kan zijn bij het beoordelen van de jaarrekening en de resultaten van het gevoerde beheer in zijn jaarrapportage aan provinciale staten van Drenthe. Op de achtereenvolgende onderdelen uit dit rapport geven wij vervolgens een korte reactie.

Financieel organisatorische aspecten (paragraaf 3.1)

Evaluatie van de reorganisatie 1996/1997

De accountant onderstreept het belang om op centraal niveau de noodzakelijke cultuuromslag en verdere inbedding van de uitgangspunten van de reorganisatie voort te zetten. Deze conclusie wordt ook gedeeld in andere rapportages. Op dit punt zijn nadere acties noodzakelijk.

Implementatie nieuw bedrijfsvoeringssysteem

Het financiële administratiepakket wordt niet meer door de huidige (inmiddels overgenomen) leverancier ondersteund. Na een Europese aanbesteding is besloten tot aanschaf van het pakket Oracle financials als vervanger van het huidige Fiber. Dit pakket moet naast een gedegen financiële administratie ook een daadwerkelijke ondersteuning voor de (financiële) bedrijfsvoering opleveren.

De invoering, die door Cap Gemini wordt begeleid, vergt inmiddels veel capaciteit van de organisatie. Er wordt dan ook niet gestreefd naar een enkelvoudige inbreng van de huidige administratie in het nieuwe pakket, maar er vindt tevens een onderzoek plaats naar de informatiebehoefte van de organisatie en de nieuwe mogelijkheden die het pakket ons biedt. Wij streven er naar op 1 januari 2001 operationeel te gaan. Het pakket ondersteunt vanaf die datum reeds de conversie naar een euroboekhouding per 1 januari 2002.

Het project Administratieve organisatie

Op dit moment zitten wij in fase 2 van het project Administratieve organisatie (AO). Er wordt een huisstijl AO ontworpen (ook een AO van de AO dus) en het systeem MAVIM is operationeel gemaakt op een beperkt aantal werkplekken. De afstemming met de projecten ERP en Juridische kwaliteitszorg is formeel gewaarborgd.

De procesgerichte AO/IC-beschrijving wordt bemoeilijkt door de voorgenomen aanpassingen in de prestatiestructuur in het kader van de maatschappelijke marketing. Immers, gebleken is dat veel prestaties niet passen in het concept Overheidsmarketing (instrumenten versus gewenst gedrag doelgroep) en dat momenteel onvoldoende sturing plaatsvindt op basis van de huidige prestatie-indicatoren. Het proces van prestatieherziening zal per product-/stafgroep zonnig nader worden uitgewerkt.

Planning en control

Op dit moment zijn er veel activiteiten die een relatie hebben met de planning en controlcyclus. Zo zijn wij bezig met het project AO, de implementatie van Oracle, een meer procesgewijze aanpak,

outputmeting en herziening van de prestatiestructuur in het kader van de maatschappelijke marketing. Mede door de veelheid van ondernomen acties is de oorspronkelijke planning gedateerd. Wij zullen alle ontwikkelingen weer eens op een rij zetten en u dit najaar voorzien van een nieuwe planning.

Informatievoorziening en -beleid (paragraaf 3.2)

E-mail-reglement, Internetgebruik en software

De Stuurgroep Nieuwe Media (Communicatie, Automatisering, FG en SDG) werkt aan een aantal spelregels rond E-mail en Internetgebruik. Over het formeel laten vaststellen is nog geen besluit gevallen. Het is goed dingen te regelen en vast te leggen maar er is bij dit onderwerp geen behoefte aan overregulering. De eigen verantwoordelijkheid van medewerkers is uitgangspunt.

In vervolg op een eerdere aanbeveling van de accountant (in een IT-scan) is een softwarepakket besteld. Dit houdt de software-inventaris bij op de pc. Illegale pakketten worden gedetecteerd. Het pakket wordt in het derde kwartaal van 2000 geïnstalleerd.

Interpretatie van accountantsverklaringen van subsidieafrekeningen

De door ons verstrekte subsidies worden vaak pas definitief vastgesteld op basis van de ontvangst van een inhoudelijke en financiële eindverantwoording van de gesubsidieerde instellingen. Bij deze financiële verantwoordingen wordt vaak een accountantsverklaring verlangd. Wij onderkennen dat niet altijd de juiste acties worden genomen of consequenties worden getrokken als de ontvangen accountantsverklaring bij de desbetreffende financiële eindverantwoording niet de standaard bewoordingen bevat die voor een goedkeurende accountantsverklaring zijn voorgeschreven. Wij zullen hiervoor afdoende organisatorische maatregelen treffen.

Externe ontwikkelingen (paragraaf 3.3)

Nieuwe Wet Fido.

De invoering van de nieuwe Wet Fido wordt door ons nauwkeurig gevolgd. In het jaarverslag en de Beleidsnota zal voortaan aan het treasuryaspect afzonderlijk aandacht worden geschonken. De opgestelde treasury-notitie met betrekking tot de provinciale middelen is in overeenstemming met deze nieuwe regelgeving.

Het BTW-compensatiefonds

De ontwikkelingen met betrekking tot de invoering van het BTW-compensatiefonds en de vermindering van de algemene uitkering uit het Provinciefonds worden door ons nauwlettend gevolgd. Momenteel vindt een deelwaarneming plaats naar de betaalde (in de toekomst terugvorderbare) BTW. Op het moment dat er meer duidelijkheid komt over de vermindering in de provinciefondsuitkering wordt een indicatie verkregen over de voor- of nadelen voor de provincie Drenthe. Met betrekking tot de aanpassing van de provinciale administratie worden geen bijzondere problemen voorzien.

Invoering van de vennootschapsplicht voor overheidsbedrijven

Op dit moment voorzien wij geen gevolgen op dit punt voor de provincie Drenthe. Het onderwerp blijft echter wel onze aandacht houden.

Comptabiliteitsvoorschriften (paragraaf 4.1)

In de jaarverslaggevingsregels voor bedrijven is de toe- of afname van het eigen vermogen gelijk aan het rekeningresultaat. Eens per jaar wordt daaraan een bestemming gegeven. Bij overheden kan bij elke begrotingswijziging tussentijds bestemming/dekking van extra baten en lasten plaatsvinden. Het rekeningresultaat is dan de nog niet tussentijds bestemde/gedekte afwijking van de begroting. In paragraaf 2.3 van de jaarrekening hebben wij het onderscheid tussen resultaatbepaling en bestemming zichtbaar gemaakt voorzover deze samenhangt met tussentijdse stortingen en onttrekkingen in de algemene reserves. Onder BW 2, titel 9, zouden echter ook begrote stortingen en onttrekkingen in bestemmingsreserves (onderdeel van het eigen vermogen) als resultaatbestemming moeten worden gezien. De huidige handelswijze is in overeenstemming met de comptabiliteitsvoorschriften 1995 en de nadere eisen van de toezichthouder (BZK). Wij zullen deze dan ook niet aanpassen.

Doelmatigheid/rechtmatigheid (paragraaf 4.2) en Planning en control (paragraaf 5)

De accountant is van mening dat de provincie zich veel moeite getroost om doelmatig handelen te bevorderen en inzichtelijk te maken. Het blijkt niet eenvoudig eenduidige "prestaties" te definiëren. De relatie tussen de kosten en de geleverde hoeveelheden per prestatie is nog vaak te zacht. Lang niet altijd kan hieruit een verklaring voor financiële verschillen worden gevonden. Over de actualisatie van de planning en controlcyclus hebben wij u reeds toezeggingen gedaan.

Op het gebied van controle zijn vele ontwikkelingen gaande. Zo wordt er momenteel nagedacht over een provinciale rekenkamer, een wijziging van het toezichtskader van BZK, de beleidsevaluatie, de diepgang van de rechtmatigheidscontrole van de accountant en de gevolgen van het rapport Elzinga. Wij zullen u van de ontwikkelingen op de hoogte houden.

Ten slotte merken wij op dat wij ons streven van een integrale behandeling van de begroting en rekening op één moment in het jaar hebben losgelaten. De beperkte actualiteit van de jaarverantwoording en de behoefte aan een diepergaande behandeling van het omvangrijke pakket van financiële stukken wegen zwaarder dan de voordelen van een jaarlijks integraal afwegingsmoment. Wij streven ernaar om de jaarverantwoording 2001 voor de zomer door uw staten te laten vaststellen.

Ontwikkelingen van de financiële positie (paragraaf 6.1)

Met name door de aanwending van het resultaat 1998 ter dekking van een aantal uitgaven is het vrij aanwendbare eigen vermogen van de provincie in het afgelopen jaar met ruim f 1 miljoen afgenomen. De accountant wijst in zijn rapport evenals in paragraaf 4.1 nogmaals op het feit dat de mutatie in het eigen vermogen niet identiek is aan het jaarresultaat.

Los van deze discussie zijn wij met de accountant van mening dat de jaarlijkse exploitatielasten van een aantal beleidsonderdelen die geheel worden gefinancierd uit bestemmingsreserves (egalisatiefunctie) beter via de jaarbegroting kunnen lopen. Er zijn echter ook uitgaven waarvoor niet de jaarbegroting maar de omvang van een fonds bepalend is voor de besluitvorming. Voor deze categorie zullen wij de betalingen ten laste van bestemmingsreserves (buiten de exploitatie om) continueren. Wij zullen voor 2001 dit onderscheid aanbrengen.

Reserves (paragraaf 8.1)

In 1998 ontving u een overzicht van alle bestemmingsreserves inclusief bijbehorende saldi, dotatie en onttrekkingswijze en aanwendingsmogelijkheden (doelstellingen). In de jaarstukken wordt, door middel van de staat van reserves, verantwoording afgelegd over de mutaties in reserves. In de jaarrekening over 2000 zullen wij deze verantwoording uitbreiden.

Tussen het begroot en gerealiseerd financieringssaldo bestaat een groot verschil. Dit verschil wordt veroorzaakt door verschillen tussen de gerealiseerde en begrote fondsmutaties en verschillen in het investeringsvolume.

Voor de begroting 2001 is de investeringsbegroting expliciet afgestemd met de investeringsplanningen van de diverse product- en stafgroepen. Ook de fondsmutaties zijn expliciet doorgenomen. Voor de toekomst wordt dus een kleiner verschil tussen de begroting en de realisatie verwacht. De (middellange) liquiditeitsprognose heeft onze aandacht mede in verband met het verbeteren van de treasuryfunctie.

Voorzieningen (paragraaf 8.2) en overige bevindingen (paragraaf 9.2)

Per 31 december 1999 waren er vier voorzieningen. Met uitzondering van de voorziening motorrijtuigenbelasting is er niet expliciet een onderbouwing voor de omvang van deze voorzieningen. In de jaarrekening 2000 zal in de toelichtende sfeer aandacht worden geschonken aan de onderbouwing van deze voorzieningen.

Door de accountant wordt voorts een nieuwe voorziening voorgesteld i.c. de voorziening IZR-premie gepensioneerden. De IZR-premie voor gepensioneerde voormalige provinciale ambtenaren komt ten laste van de provincie. Zo blijken er dus toekomstige lasten te zijn voortvloeiende uit voormalige arbeid waarvoor op bedrijfseconomische gronden een voorziening zou kunnen worden getroffen. De provincie begroot en verantwoordt deze lasten jaarlijks op het moment van de afdracht. Deze lasten die meerjarig in de begroting zijn verwerkt bedragen momenteel ca. f 550.000,-. Indien op 31 december 1999 reeds rekening zou worden gehouden met een dergelijke claim in de vorm van een voorziening, betekent dit een forse vermindering van het vrij aanwendbare eigen vermogen. Omdat de premielasten in de meerjarenbegroting zijn gedekt, lopen wij op dit punt geen financieel risico. Wij volgen het advies van de accountant op dit punt niet.

Verplichtingen uit hoofde van vakantiegeld en verlofrechten (paragraaf 9.1)

Tijdens het jaar bouwen de provinciale medewerkers vakantiegeld en verlofdagen op. De provincie begroot en verantwoordt de vakantiegelden in mei van enig jaar. Deze betaling heeft voor meer dan een halfjaar betrekking op opgebouwde rechten in het voorgaande jaar. Het is mogelijk om een verfijning van de toerekening van lasten aan de geleverde prestaties in enig jaar na te streven op dit punt. Wij zien geen aanleiding om de grondslag voor begroting en verantwoording van vakantiegeld te wijzigen. Wel zeggen wij uw staten toe nader te onderzoeken wat de budgettaire consequenties zijn van het spaarverlof onder andere de noodzakelijke vervanging ten tijde van opname van lang gespaard verlof.

Kostenverdeelstaat (paragraaf 9.3)

In 1998 is een vereenvoudiging in de kostentoerekening aan prestaties doorgevoerd. Vanaf dat moment werken wij met zeventien standaard manuurtarieven ter dekking van de salariskosten met een concernopslag wegens de kosten van de organisatie (interne producten). De accountant wijst in haar rapport op de onvolledigheid van het tijdschrijven. Wij zeggen u toe dit jaar nog meer aandacht te geven aan de volledigheid van het tijdschrijven. Voor een verdere analyse van de kostenverdeelstaat verwijzen wij u naar paragraaf 5.3 in de beleidsrekening.

Provinciale staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 21 augustus 2000, kenmerk 27/6.3/2000007051;

BESLUITEN:

- I. de jaarrekening 1999 van de provincie Drenthe, sluitende op een rekeningsaldo van *f* 5.030.000,-- en een balanstotaal per 31 december 1999 van *f* 227.571.000,--, vast te stellen;
- II. aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties te verklaren dat over 1999 sprake is van een positief gezuiverd (gecorrigeerd) resultaat uit normale bedrijfsvoering en een positieve potentiële financiële ruimte;
- III. het extra resultaat voorlopig te bestemmen als volgt:
 - *f* 0,5 miljoen voor vervanging van de zonwering van het provinciehuis;
 - een saldo van *f* 1.000.000,-- toe te voegen aan de algemene reserve;
 - voor drie jaar een bedrag van *f* 535.000,-- (totaal) te reserveren voor het Plattelands Ontwikkelingsplan;
 - het restant onbestemd resultaat ad *f* 1.117.000,-- aan te wenden als extra afschrijving om daarmee (extra) structurele ruimte te creëren.

Assen, 4 oktober 2000

Provinciale staten voornoemd,

, griffier

, voorzitter

jk/coll.